

Zpravodaj Klubu čtenářů Bohumila Hrabala

N Y M B U R S K Ý

PÁBITEL

číslo 5

REGIONTOUR BRNO - ČESKÉ CENTRUM VE VÍDNI

Výstavy a prezentace doma i ve světě

POSTŘIŽINSKÉ TEKLO NA REGIONTOURU V BRNĚ

Na brněnském veletrhu cestovního ruchu Regiontour patřila expozice města Nymburka Bohumilu Hrabalovi. Pod obrovskou kulisou starobylých nymburských hradeb se Bogan z veliké fotografie díval, jak se lidé tlačí u výčepu a s výrazem blaha popíjejí lahodné Postřižinské pivo a se zájmem si prohlížejí panely se snímky z „jeho“ muzea.

Čtveřice barevných propagačních tisků: Klub čtenářů Bohumila Hrabala - Nymburk, Muzeum Bohumila Hrabala - Nymburk. Postřižinský pivovar Bohumila Hrabala - Nymburk a Turistická stezka Po místech, která měl rád Bohumil Hrabal - Kersko - Hradištko, šla na dračku nejen u „sběračů“, kterými se to na podobných akcích hemží, ale především u skutečných zájemců z cestovních kanceláří, reklamních agentur, obecních úřadů i z řad veřejnosti. Za všechny se zmíníme o starostovi městečka Dřevohostice Ladislavu Zigmundovi, který slíbil, že od nich přijede na putování za Hrabalem celý cykloturistický klub.

Fotografii z Hrabalovy expozice na Regiontouru v Brně pořádl Pavel Hamták

NAŠE PREZENTACE VYVOLALA ZASLOUŽENÝ ZÁJEM

Putovní výstava o životě a díle spisovatele Bohumila Hrabala dorazila koncem ledna do Vídně. Její tuně po všech Českých centrech v německy mluvících zemích organizuje Ministerstvo zahraničí ČR. V dubnu loňského roku se jedné z jejích repríz v Drážďanech zúčastnili také pracovníci Polabského muzea v Poděbradech, nymburského Muzea Bohumila Hrabala, pracovníci MěÚ Nymburk a redaktor Polabských listů. Tím stálá expozice o životě a díle vpravdě světového spisovatele dala o sobě vědět Evropě, a proto jsme letos byli vídeňským Českým centrem vyzváni k účasti na realizaci expozice v Rakousku.

Pracovníci Vlastivědného muzea v Nymburce František Sýkora a Pavel Hamták připravili řadu cenných dokumentů (vše s německými texty) a společně jsme je ve dnech 2. a 3. února nainstalovali do výstavních prostor Českého centra v Herrengasse 17 ve Vídni.

Vernisáž proběhla 3. února v 18 hodin. Ke zcela zaplněnému sálu nejprve promluvila vedoucí kulturního oddělení centra paní Mgr. Hana Klabanová. Uvedla výstavu a představila nás rakouským i českým návštěvníkům. Následovala četba ukázky z Hrabalovy trilogie Svatby v domě, přednesená herečkou Zdeňkou Procházkovou, střídavě hrající v Praze a ve Vídni. Oficiálně pak výstavu zahájil náš velvyslanec v Rakousku jeho Excelence Jiří Gruša.

Tomáš Mazal a Olga Sommerová na besedě v Českém centru ve Vídni. Foto Klabanová

Návštěvníci se potom vydali podél jednotlivých panelů a my jsme odpovídali na řadu dotazů ohledně vzniku muzea a původu exponátů. Zejména zájem českých emigrantů byl velký. mnozí vzpomínali na osobní setkání se spisovatelem. Také pan velvyslanec prošel expozicí - měli jsme možnost s ním hovořit nejen o Hrabalovi a literatuře, ale také o Nymburce, psaní, volném čase i o současné živé politické situaci v Rakousku.

Rozhodně lze říci, že se „Hrabalovsko - nymburská“ akce setkala s mimořádným zájmem, však také propagační materiály města i muzea ze stolečku u vchodu rychle mizely. A tak díky podpoře a pochopení vedení Polabského muzea v Poděbradech, vedení města Nymburka i Postřižinského pivovaru jsme mohli prezentovat unikátní expozici ve Vlastivědném muzeu v Nymburce. Řada Rakušanů se k nám jistě ráda přijede podívat.

U příležitosti výstavy v Českém centru se uskutečnilo 15. února promítání filmu Olgy Sommerové „Požehnaný, prokletý básník Bohumil Hrabal“. Poté proběhla beseda s režisérkou a s Tomášem Mazalem. Ing. Jiří Černý

Ve vánoční a silvestrovské příloze týdeníku českých drah Železničář (49 - 50, 1. - 23. prosince 1999), kterou nám přinesl pan Vojtěch Kladívko z Poděbrad, byla celá stránka věnovaná osobnosti Bohumila Hrabala. Z pera Tomáše Mazala vyšla stat „Některé poznatky výpravčího Bohumila Hrabala“ a pan Vojtěch Kladívko starší z Nymburka napsal tři autentické vzpomínky - „Úřední přeložení“, „Reprezentační boty“ a „Pozdní lásky“, pod souhrnným titulkem „Ve službě s Boganem“. Pokud zatoužíte si tyto úsměvné historiky přečíst, noviny jsou k dispozici v Literárním kabinetu B. H.

V mimořádné příloze MF Dnes z 31. prosince loňského roku „KULTURA '99“ položila redakce ve čtenářské anketě dvě otázky: Co je pro vás největším kulturním zážitkem letošního roku a co je pro vás největším kulturním zážitkem za celá devadesátá léta? Alena Vávrová z Františkových Lázní, básnířka a členka našeho klubu, prohlásila m. j.: „Pro mne je také velmi cenné souborné vydání díla Bohumila Hrabala v Kadlecově Pražské imaginaci. Za nekulturní považuji to, že Bohumil Hrabal ještě nemá Nobelovu cenu. Klobouk nechávám na hlavě. Hluboko naražený. A končím optimisticky: co není, může být...“ Na toto téma napsala Alenka i báseň (viz str. 5).

Ve druhém čísle Nymburského pábitel jsme psali o návštěvě paní Dr. Janiny Balsiene, kulturní atašé českého velvyslanectví v Litvě. Tehdy přijela do Nymburka, Kerska a Prahy sbírat materiály pro připravovanou výstavu o Bohumilu Hrabalovi, jež se měla konat ve Vilniusu. V novoroční gratulaci nám napsala: Bohužel, letos jsme nestihli zorganizovat plánovanou akci. Doufám, že ji uskutečníme v roce 2000.“ Kromě toho ještě dodala: „Mým snem je něco z Hrabalova díla v litevštině.“

Ve vydání magazínu slovenských Maďarů Vasárnap z 5. ledna 2000 byla opět věnována dvoustrana Hrabalově Praze. Tentokrát půlstránková repor-

táž doprovázená devíti barevnými fotografiemi pojednává o Tatianou Svatošovou pomalované zdi na Náměstí Bohumila Hrabala v Praze Libni a všem, co souvisí s místem, kde v domě č. 24 v ulici Na Hrázi (věčnosti) žil Bohumil Hrabal. „Máte to tuplované, zima pokračuje...“ naráží v doprovodném dopise Tomáš Mazal na první zásilku tohoto druhu z listopadu loňského roku, kdy mi doporučil, abych dal po přečtení noviny do knihovny, nebo si je nacpal do vlhkých bot. A protože zima je mírná, vložil jsem Vasár-

stylu“, pak určitě půjdete posedět do pivnice, kde se točí Francinova dvanaáctka. Ve vedlejší restauraci je totiž na čepu Krušovické.

V hospodě U Horkých v Libni se 3. února uskutečnilo setkání přátel, kteří vzpomněli třetího výročí úmrtí Bohumila Hrabala. Za doprovodu harmoniky J. Čečila a romské skupiny Kormaní (jistě si všichni vzpomenete na jejich „Cikánský pláč“ ve strašnickém krematoriu), zavzpomínali P. Misík, Z. Eliáš, M. Jankovič, J. Zumr, T. Mazal, S. Vávra a J. Hiršal.

Natáčela tady holandská televize. Filmaři se do Čech

CO SE KDE ŠUSTLO...

napět do regálu v Literárním kabinetu Bohumila Hrabala. Pěkná maďarština bude určitě vítaným pramenem pro všechny badatele, kteří mimochodem za Hrabalem do nymburské Městské knihovny v hojném počtu nacházejí cestu.

V MF Dnes z 13. ledna 2000 najdete články Mirky Spáčilové o problémech kolem práv pro filmování: „Anglického krále zřejmě koupí producent Biernmann“ a „Právnický zaměšnal sám Hrabal“.

Zatímco u nás knížky Bohumila Hrabala nevycházejí, vyšla první v dalekém Vietnamu. Knižní výbor jeho povídek byl vydán u příležitosti padesátého výročí navázání vzájemných diplomatických styků.

Po Postřižinském pivovaru, Klubu čtenářů B. H. a Muzeu B. H. má od 26. ledna Nymburk rovněž hotel Postřižiny. Byl zrekonstruován z bývalého hotelu Grand, který se objevuje v knize Obsluhoval jsem anglického krále. Navštívíte-li Nymburk a chcete zůstat „ve

vrátí k pokračování tvorby dokumentu v květnu.

Desátého února vyšla v Magazínu + TV DNES osmistránková reportáž Ladislava Vereckého „Zrcadlo času a ducha lidského“ s podtitulem „Pivnice U Zlatého tygra přežila totalitní i liberální třeštění a plní funkci živé národní kulturní památky“. Zajímavé vzpomínání na pivní společnost nejen u stolu „pod malými parohy“, a to včetně Bohumila Hrabala, a pohled do historie i současnosti legendární hospody jsou doplněny archivními i současnými fotografiemi a dokonce i zasedacím pořádkem vybraných stolních společností.

Ve čtvrtek 17. února pak příloha MF Dnes Střední Čechy zveřejnila „tip na výlet“ z pera Radka Pecáka „Hrabalovo Kersko přitahuje turisty i v zimě“. Až na to, že moc nectil autorská práva a přetiskl fotografii a mapku bez uvedení autora a zdroje, je článek hezky napsanou a prospěšnou propagací.

Setkání v restauraci U Horkých fotografoval A. Hák. Zleva: J. Zumr, T. Mazal, J. Hiršal, S. Vávra.

MILAN GARNCARZ

Bohumilu Hrabalovi k nedožitým 86. narozeninám

Božský to anděl je,
když zeměkouli opluje.
Hrabal byl anděl vznešený,
jenž byl rád humorný.
Pivo, v Kersku spousta koček,
z jeho života je drobeček.
Co všechno on měl rád,
s dobrými lidmi byl kamarád.

Zdrcující kritika v Literárních novinách

Literární noviny, č. 3 z 12. 1. 2000, str. 10 - Literární kritika, Martin Machovec: Milostný Hrabal? (Bohumil Hrabal: Buďte tak hodná, vytáhněte rolety! - Výbor z milostné korespondence, Triton, Praha 1999, 106 stran)

„Text básníka Jaroslava Holoubka na záložce tak trochu předznamenává to, co najdeme ve vlastní knížce. Holoubek zde píše o Hrabalovi, že jednak „... ve světě přetvářek žil a tvořil jako člověk, který dovedl dát víru, že ještě ne vše je ztraceno v té příliš hlučné samotě, kde se nudí horkokrevné mumie...“, a dále že „... obdivoval tu strašnou sílu a schopnost prostých lidí chytit se v životě“. Nemá-li v těchto zjištěních být rozpor, pak mi vyplývá, že „prostí lidé“ nejsou „horkokrevné mumie“, že pod tímto pejorativním poetismem se zřejmě skrývají lidé „neprostí“. Obdivoval tedy B. H. opravdu jenom ony „proste lidi“? Sám tu spíše nalézám rovnici o několika neznámých. Nebylo by dnes již užitečnější než takto poeticky blouznit o citech „básníka prózy“ spíše se dále pokoušet artikulovat Hrabalovy tvůrčí postupy a jeho skutečné vidění světa? O nich totiž diskutovaný svazek též něco vypovídá, jakkoli se to básník Holoubek a dále i editor svazku Pavel Zdražil a autor doslovu Tomáš Mazal snaží kamuflovat.“

Takto začíná pan Martin Machovec celostránkovou kritikou, vcelku vyznívajícím jako zdrcující.

Hned v následujícím odstavci totiž říká: „... krásný papír, krásné, byť vesměs již dříve publikované fotografie (ovšem ty dvě barevné na obálce s Hrabalem z konce let čtyřicátých nemají mnoho společného, krom toho, že jde o stejnou osobu, byť o 50 let starší), to je opravdu tak vše, čím se dá svazek pochválit.“

Kromě toho, že pan kritik strhal básníka Holoubka, odpovědnou redaktorku Jaroslavu Harantovou a editora Pavla Zdražila, pustil se i do Bohumila Hrabala: „... se nám ovšem daný „výbor“ jeví jen jako svévolná mixáž, jejímž účelem je laciný efekt. Editorovi se ovšem tak jako tak nepodařilo zcela zakrýt skutečnost, že opravdové milostné poezie či alespoň jakéhokoli hodnotného literárního textu s tematikou zřetelně milostnou je u Hrabala jen velmi málo, ne-li nic. Skutečnou milostnou poezií rodu Catullova, Shakespearova či třeba Ortenova totiž Hrabal zřejmě nebyl vůbec schopen napsat. Síla jeho poetiky - a to i svazek *Buďte tak hodná...* mimoděk dosti přesvědčivě dokládá - spočívá totiž v něčem zcela jiném...“

Posledním, kdo dostal co proto, je autor doslovu Tomáš Mazal: „Velmi křečo-

vitě v tomto kontextu pak vyznívá doslov Tomáše Mazala nazvaný Milostné příběhy kulového filka, v němž jeho autor - podléhaje přespříliš Hrabalovým mystifikacím - enumeruje ženy, které údajně Hrabalovým životem prošly. Mazal např. tvrdí, že „si s ním jeho lásky dělaly, co chtěly“, že mu „lámaly srdce“, že to „pro něj (byla) neskutečná traumata“, že „s hynoucí láskou se rodí nový Hrabalův styl“, že „Dopisy Dubence (jsou) polibek

můzy (sic!), kterým Hrabal završuje své literární dílo“. Takovéto obraty si snad autor doslovu mohl schovat pro nějakou svou vlastní báseň - hrabalovskou apostrofu. O skutečnosti Hrabalových „milostných poměrů“ nám Mazal neřká pranic. Mimochodem: v Mazalově doslovu jsem napačítal třináct gramatických chyb.“

Nemám rád kritiky i když uznávám, že v lecčems mívají pravdu. Nechávám tedy zhodnocení oprávněnosti či přehnaného sebevědomí kritikova na každém, kdo si bude chtít sám zkonfrontovat knížku a text v Literárních novinách. - řeh -

Na tenkém ledě Bohumila Hrabala

V zásadě lze souhlasit s výtkami, kterými Martin Machovec hodnotí neúnosné redakční a ediční zpracování knihy: Bohumil Hrabal: „Buďte tak hodná, vytáhněte rolety“ /výbor z milostné korespondence/, nakladatelství Triton, 1999. Polemizovat by se však dalo s názorem, že jde o „svévolnou mixáž, jejímž účelem je laciný efekt“.

Horší už je to tam, kde pan Machovec opouští kritiku editorské práce a směřuje (skrže tuto korespondenci) i k interpretaci samotného Bohumila Hrabala. Již samo tvrzení, že „opravdové milostné poezie či alespoň jakéhokoli hodnotného literárního textu s tematikou zřetelně milostnou je u Hrabala jen velmi málo, ne-li nic“, svědčí jen o propastně hluboké neznalosti Hrabalova díla. Vždyť stačí zalistovat už prvním svazkem Sebraných spisů B. Hrabala a pečlivě pročíst (sonety) „Barvotisky“ a další texty. A to nemluví o „Kainovi“ či jistých pasážích z „Anglického krále“, jež zacházejí až k erotice. S Machovcem se lze ztotožnit až zase tehdy, kdy uvádí, že „síla jeho poetiky... spočívá v něčem zcela jiném“. Leč kritik jde ještě dál a svou fabulaci si vytváří neobvykle tenký led, na který odvážně vstupuje názorem, že „jen jediný list“ (z Hrabalovy korespondence) popírá tvrzení o milostném textu jako takovém. Tento text (str. 83 - 85 knihy) však Machovec vzápětí označuje jako „vysoce stylizovaný“. Nejedná se již prý jen o dopis, nýbrž „literární exhibici žánru milostného dopisu“ (Škoda, že panu Machovcovi není znám i dopis z druhé strany).

Dovolte malý exkurs do (bezpochyby svérázného) životopisu Bohumila Hrabala z doby, kdy byl zmíněný dopis napsán. Tehdy mu bylo 39 let. Před rokem (1952) utrpěl v SONP Kladno vážný úraz, který jej vyřadil z práce. Dlohodobě se léčil. Jeho situace byla přinejmenším podivuhodná: vystudovaný doktor práv pracoval téměř jako nádeník, jeho literární tvorba neměla nejmenší šanci na publikování, jeho osobní život se pohyboval ve spirále. Vztah k Blance Krauseové dozníval už jen v hluboké, hořké jizvě, komplikovaný vztah k již provdané Jarmile Holečkové neměl řešení. Zvěcnělou realitou je mu i nadále šedá totalita doby. Neznaje jiného východiska, navrací se Hrabal v dubnu 1953 opět jako dělník do hutí Kladna. „Nastoupil jsem cestu osamění a anonymity... pustá a smutná je duše moje...“ píše (podle Machovce „literárně exhibuje“) v dopise Jarmile Holečkové.

Pan Machovec nám však tvrdí, že Hrabalův svět „je především svět jím samým stylizovaný, Hrabal by se jakékoli „syrové autentičnosti“ bál jako čert kříže“. Mezi Hrabalem a světem je dle Machovce přítomen „velký umělec“, který vlastní osud zužitkovává pro literaturu „a jemuž člověk Hrabal byl zřejmě ochoten obětovat naprosto vše, tedy i své lásky“. Tenký led se pod Machovcem začíná povážlivě bořit, když vyslovuje domněnku, že „Hrabal milostný...se... scvrkává na skřítku“. To vše je nelogické tvrzení, které netřeba komentovat.

Ještě než Martin Machovec (dozajista dobrý editor, ale kupodivu v mém doslovu knihy i nepozorný čtenář) zmizí pod ledem, neuvědomuje si, že ve svém esejistickém doslovu o Hrabalových láskách (vskutku snad až extatickém) netvrdím, leč volně cituji Karla Maryska i Bohumila Hrabala samého (Viz SsBH, sv. 2/233, 239, sv. 11/378, sv. 12/102, sv. 17/396). A posléze - „Dopisy Dubence“ skutečně nejsou polibkem múzy. Zmíněným polibkem je pochopitelně inspirace... v nepřesné citaci Machovec tak mimoděk spojuje dvě nespojitelné věty. Tolik k otazníku za článkem Martina Machovce.

Tomáš Mazal

Slunečné dětství prožil Hrabal na Balbínce

Ačkoliv těžiště osobního a literárního života známého českého spisovatele Bohumila Hrabala bylo později jednoznačně svázáno s Nymburkem, Prahou a Kerskem, je zřejmé, že Brno a jeho dětství u babičky rozhodně nebylo zapomenutou kapitolou. Bohumil Hrabal se narodil 28. března 1914 v Židenicích u Brna jako nemanželský syn Marie Kilianové. Svého vlastního otce nikdy nepoznal, protože ten v prvním válečném roce narukoval na vojnu a už se nevrátil. „Bohóšek“, jak mu říkávala babička, žil s maminkou a jejími rodiči v nevelkém řadovém domku na horním konci Balbínovy ulice, která ústí v kopci pod židenickým hřbitovem. Maminka zakrátko odešla za prací a svým budoucím manželem do Polné a malý Bohumil několik prvních let vyrůstal u svých prarodičů. Roku 1916 ho jeho otčím František Hrabal přijal za vlastního a po nějakém čase si pak rodiče chlapce vzali k sobě. K babičce do Židenic se ale Hrabal vracel každým rokem na prázdniny.

Vzpomínky na idylické dětství u babičky „na Balbínce“ najdeme porůznu roztroušené v Hrabalově díle, například v jednotlivých dílech Sebraných spisů, které v 90. letech sebral a postupně vydal Václav Kadlec...

Všední život na „Balbínce“ měl svůj nezaměnitelný kolorit a jistě výrazně ovlivnil spisovatelovo vnímání světa. Protější strana ulice v té době ještě nebyla zastavěna a Kilianovi měli z okna krásný výhled do polí a vinohradů. Za domem měla babička zahradu s květinami, kde býval i altánek porostlý psím vínem. Tam si Hrabal vždy o letních prázdninách nikým nerušen

čítával. Přímo kolem jejich domu jezdily pohřební průvody k blízkému hřbitovu. Pro malého chlapce byly tehdy i pohřby běžnou podívanou, samozřejmě součástí života. S dědem a babičkou chodili společně každou neděli slavnostně oblečení do kostela v Zábrdovicích, a jako hoch je také často doprovázel na rodinných procházkách spojených někdy i s návštěvami hostinců. Jeho strýcové se prý občas scházeli u karet v někdejší hospodě U Švábů na Pekařské ulici v Brně. Jako dospělý měl spisovatel také rád brněnskou pivnici U Stopků, kde se mu líbila zejména družnost, s jakou tu

popíjeli tramvajáci i bývalí advokáti. „Krví jsem Brňan. Mám tam dosud spoustu příbuzných, v Židenicích, Zábrdovicích, také v Troubsku a v Bosonohách,“ vyznává se autor v Návštěvě rodného města. K Brnu se také vztahuje jedna z povídek v knize Perlička na dně, nazvaná Smrt pana Baltisbergra. Hrabal v ní věrně vystihl atmosféru Velké ceny na starém brněnském závodním okruhu.

„Balbínka“ znamenala pro Hrabala vůni dětství. Jak sám řekl ve svých pamětech, vzpomínal jen a jen na slunečné dny...

Ani časem nerozmlněný Hrabalův vztah k rodným Židenicím potvrzuje i Václav Slavík, který se s „Boganem“, jak mu někteří přátelé říkali, léta scházel u jednoho stolu a vedl s ním literární i jiné rozpravy. „V posledních letech už sem Hrabal nejezdil. Pamatuje ho tady jen letošní devadesátník Vladimír Vacl, který byl dříve sousedem rodiny Kilianových,“ říká židenický kronikář Jiří Švéda. Možná však, že právě tady v Židenicích, na počátku Hrabalova života, se zrodilo spisovatelovo originální vidění světa, plné pochopení pro všechny jeho nedostatky.

Zuzana Ondrújová
MF DNES, 6. 11. 1999

Pod zveřejněnou fotografií je v novinách text: Na Hrabalův rodný domek v Balbínově ulici číslo 47 chtěla židenická radnice po autorově smrti v roce 1997 umístit pamětní desku - narazila však na nepochopení současného majitele domu.

Drazí příznivci Hrabala (Kochani miłośnicy Hrabala)

Jsem Polák, neznám český jazyk, ale Hrabala považuji za největšího spisovatele XX. století. V roce 1999 Nobelovu cenu dostal gdaňský rodák Günter Grass. Já si ale myslím, že mnohem dřívě ji ti hloupí Švédové měli udělit panu Hrabalovi.

Český humor, uznání prostého člověka, láska k přírodě a nejlepšímu pivu na světě (jsem pivař a piji plzeňský Prazdroj a Velkopopovický), toho si cením v psaní p. Hrabala nejvíce.

Před třemi roky jsem byl týden v Praze. Poznám jsem mnoho měst Evropy, ale Praha je nejkrásnější! Unavený jsem párkrát zašel ke Zlatému tygrovi na večeri a na pivo. Byl tam pan Hrabal, dal mi autogram, který je pro mne velmi cennou památkou.

Gdaňsk je také hezké město, a proto kdyby někdo z „Klubu čtenářů Bohumila Hrabala“ navštívil Gdaňsk, prosím, aby se se mnou telefonicky spojil a já ho provedu celým městem (mé povolání je architekt). Janusz Stomal Omlouvám se, že píšu polsky, ale možná někdo tento dopis přeloží. Našledanou.

Janusz Stomal, Gdaňsk, 80 - 116, ul. Szara 5/39, tel. 302-32-10.

KLUB ČTENÁŘŮ
BOHUMILA HRABALA

Městská knihovna v Nymburce
PALACKÉHO 1749
288 00 NÝMBURK

CZECHY

OSTŘE SLEDOVANÝ BAVIČ VZPOMÍNÁ NA OSTŘE SLEDOVANÉ VLAKY

Kvůli pivu jsme málem zmeškali promítání

Bylo to v polovině šedesátých let, v období, kdy byl na Filmových festivalech pracujících - FFP - uváděn Hrabalův a Menzelův Oscarový film „Ostře sledované vlaky“. Oba přijeli na moje pozvání ze štábu FFP v Mladé Boleslavi, jehož večery jsem uváděl (tehdy jsem ještě mohl).

Oficiální vítání všech delegací tehdy bývala na městském národním výboru v obřadní síni. Na úvod se hrávala znělka

fotbalových klubů Aston Villa Mladá Boleslav a Polaban Nymburk. To ho doslova chytlo, a tak začal líčit, jak na některé zápasové těchto klubů jezdil z Nymburka do Boleslavě na kole. Živě si pamatoval boleslavského Kalčíka a nymburského Pajkrta i další hráče obou klubů. „Začínáš se mi líbit, redaktúrku. Nejseš takovej pitomec, jak na první pohled vypadáš,“ podíval se na mě směřjícím se očima. Když

jsem se ho pak zeptal, zdali si vzpomíná na Fandu Houšku, s nímž za protektorátu sloužil v železničních stanicích Dobrovice a Luštěnice, byl jsem jeho. A což teprve, když jsem mu řekl: „Co kdybychom se za Fandu zajeli podívat? Dělá vedoucího restaurace Rozvoj.“ Jelo se. Fandu Houšku sotva poznal, protože měl dobrých dvacet kilo přes metr. „Tenkrát, ty kluku, jsi měl asi sedmdesát kilo, možná ještě míň!“ vítal se s někdejšími přítelem a kolegou a pak vzpomínali na ajznbouřácká léta. Z Rozvoje jsme ještě zajeli do vyhlášené plzeňské pivnice U Hasmanů, kde mu v zahradní restauraci pivo chutnalo natolik, že byla účast na zahájení promítání ohrožena. Nebýt pana režiséra, který ho doslova zvedl ze židle, asi jsme neodjeli.

Během promítání

jsem ještě poseděl v salonku kina, kromě pivečka došlo i na nějaké frťánky a pan Hrabal odjížděl navzdory nevalnému dojmu z oficialit z Mladé Boleslavi velice spokojen. Svědčilo o tom i jeho pozvání na natáčení do Kerska, jež jsem brzy využil. Natočil jsem tam kromě pana Hrabala i F. A. Elstnera a Adolfa Branalda.

Na krátké setkání s dobrým člověkem Bohumilem Hrabalem dodnes vzpomínám, často a rád. Pak už jsem ho nikdy osobně neviděl.

Lojzík Matoušek

(„Pane Řehounek, stěžujete si, že Vám lidí málo píšou. Tak pár řádků posílám. Není to nic světoborného, ale třeba se to hodí. Stálé zdraví, ať žije Nymburk, rodiště mého děda Koženýho a mojí maminky Aničky! Vždy, když přes Váš Nymburk jedu někam na zájezd,

tak si rád zavzpomínám. I na Vás, nezapomněl jsem, že jste mě bral, když jsem byl zakázaný a honěný policajty. I z Nymburka,“ připsal další osobní vzpomínku skvělý bavič a imitátor, s nímž jsme prožili několik veselých, ale i svým způsobem napínavých kulturních vystoupení, když neudržel jazyk za zuby a dělal si srandu z tehdejšího režimu.)

PROPAGACE

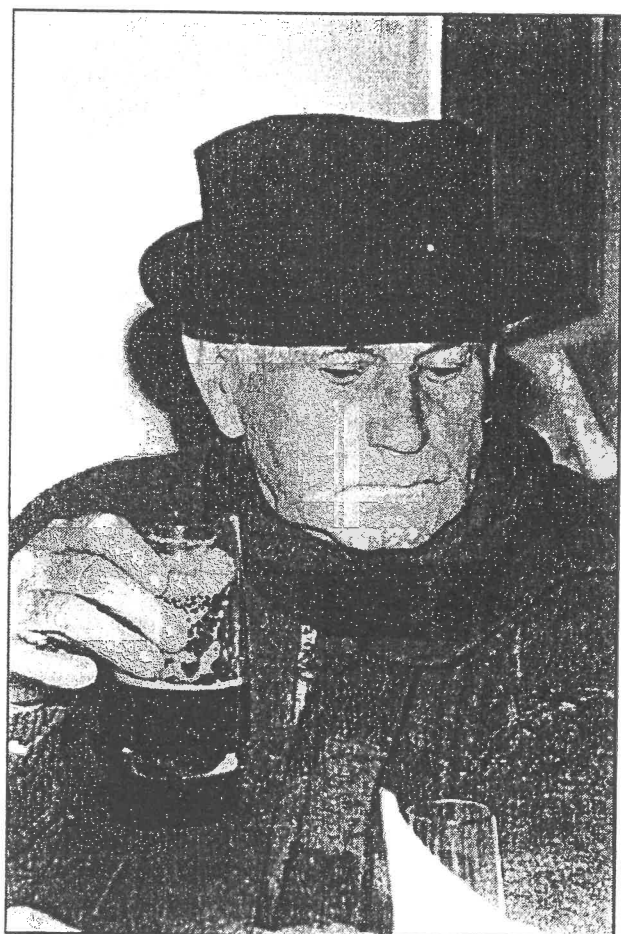
Po dvou propagačních tiscích z nymburské Hrabalovské řady - „Muzeum Bohumila Hrabala“ a „Klub čtenářů Bohumila Hrabala“, vydalo nakladatelství Vega - L pro Pivovar Nymburk v závěru loňského roku barevnou skládačku „Postržižinský pivovar Bohumila Hrabala“.

Na titulní straně je známá „komínová scéna“ Magdy Vašaryové a Jaroslava Hanzlíka z filmových Postržižin, uvnitř pak šest snímků z výrobních provozů pivovaru a dvě fotografie ze dne otevřených dveří, jenž se letos bude konat 17. června. Jejich autorem je Jan Řehounek, který rovněž napsal text a vybral úryvek z Mistrových vzpomínek Můj pivovárek.

POSTŘIŽIŇSKÝ PIVOVAR BOHUMILA HRABALA

NYMBURK

Bohumil Hrabal a pivo patřili k sobě. Foto Jan Řehounek

festivalu, pak hovořil zástupce Rady MěNV - prostě oficiality se hmuly proudem. Pánové Hrabal a Menzel přijeli v rozhalenkách, bez kravat, zcela volně, a hned od začátku bylo jasné, že jsou jim oficiality proti srsti. hlavně ty „blbě kecy“, jak poznamenal pan Hrabal později při pivečku U Hasmanů. Hlavní řečník našťestí nezaslechl, nebo nechtěl slyšet, jeho polohlasně pronesenou poznámku „Jděte s tím už do prdele!“. To by bylo asi zle. Ale přežilo se to a já jsem pak, s mikrofonem v ruce, požádal oba hosty o improvizovaný rozhovor. „Ještě ty nás budeš otravovat, redaktúrku!?“ prohlásil spisovatel a měl se k odchodu. Naštěstí se ale Jiří Menzel dal nachytat a začalo se točit. Pan Hrabal poslouchal stranou a já jsem v nestrážené chvíli natáhl ruku s mikrofonem k němu s otázkou, zda si pamatuje slavnou éru

Alena Vávrová: Výmluvně jsi pokrčil rameny

Prosmekla jsem se davem do Českárny pro příbuzné. Byla jsem raněná, raněná jako divoká kačena, co

letěla z vysoka, nemohla doletět, spadla do potoka, měla jsem pocit toho pádu, jako bych letěla s Tebou a

bylo mi to líto, nevýslovně líto, usedavě tiše dovnitř jsem plakala, zatímco kolem chodili lidé, které jsem nepoznávala, to celé připadlo mi jako divadlo, jako podivné panoptikum nasvícené blesky, fotoaparáty cvakaly a já jsem ani tentokrát nedovedla vyndat ten svůj, neboť mě to bolelo, bolelo tak, že mé nohy šly automaticky do té čekárny, plakala jsem pro Tebe, pro svoji plachost, kterou jsem si potvrdila i na tom Kuse před rakví, před Tvou rakví s Tvým jménem, po němž jsem už dávno pojmenovala souhvězdí, brečela jsem pro všechno, co jsem s Tebou zažila, i pro to, co jsem s Tebou nezažila, Praha celá řvala pro Tebe, celá naše zem řvala pro Tebe, svět se zachvěl ve svých základech pro Tebe, vítr mi rval vlasy, cloumal tou kytkou, kterou sis nevzal, pozřely ji plameny, obloha poseta byla černými růžemi a ty černé kupky sena krčily se jako vlci, pak to, co se dělo v té obrovské přečpané smuteční síni, kráčelo kolem, mimo nás, zahlédla jsem ještě

menšího muže, schouleného a samotného Do sebe, byl to pan Menzel, jednou si jeden můj známý v Textilu vybíral černou látku na oblek, potkal ho druhý známý, štouchl do něj s tak vtípnou poznámkou - čumíš na to, jako bys chtěl hadry na funus, do tě chcíp - a Špacír jen špitnul - táta umřel, pak jsem viděla tu cedulku u tátových chodidel - NEOTVÍRAT HNILOBA - a pak ke mně v té síni přistoupil jeden básník a znatelně se lekl a s tím úlekem v očích zeptal se mne: Kdo ti umřel? - V tu ránu jsem si uvědomila, že Ty jsi jenom provedl takový stylový kousek, takový malulinkatý otazníček, jako ten nejlepší principál a nejmýstnější akrobat, nebo snad že ses proměnil v holoubka sivého, abych později mohla napsat, žes pro mě ten největší Básník, který s nohama bolavýma a srdcem tak samotným samotným vyskočil rovnou do nebe, Vltava hnala dolů zelenohnědé slzy a já poznávala, že všechny Tvé postavy a Postavy, že všichni jdou jedním směrem, a přešlo nám za límce a najednou byl konec a já neměla sílu k Tygrovi, já nemohla se dělit, chtěla jsem být Sama, se svými syny a sny a uvědomila jsem si, že tys pro mě obojí...

Bloumala jsem mokrou Prahou, nohy mě nesly jako ve snách, jako pro Pietu až do Dětského domu, ve kterém právě vyprodávali knihy, jak panebože paradoxní, Vaše uši jsou zazděné, ale zdi mají uši, vracelo se mi v nich to cvakání fotoaparátů a kamer vrnění, Cikánský pláč mě pronásledoval, na obrovských štosech knih, ach, marnost nad marnost, seděli znužení podavači a komíhali nohama, Nahatma, úplně na chvíli zhaslo se světlo a bylo ticho, někdo potichu řekl - vyskočil z pátého patra - a rozsvítilo se, vtom ty černé kupy sena krčily se jako vlci a já tam nebyla a několik piv pila jsem až v rychlíku.

Světlo a tma a tma, to smává tma ó Nahatma - mat a tma já hmatám tam a nahmatám Dav a Dva... Pro světlostíny na mandolíny hrajem na fakírském koberci noci do chvíle nad ránem, zmítáme sebou na rožni touhy usnout otáčíme sami sebe nad plamenem a na strop zapisujeme naivní Svoji fugu a růže černé kvetou po nebi - vtom ty černé kupy sena krčí se zas jako vlci, černá maštal černí koně, na hřbetech jim kočky sedí, sedí tiše tiše hledí oči mají Úplňkové - z okna černá šerpa visí a co bude s kočičkami..?

Palumbes tua cura

*Navrhujeme tě na Nobelovu cenu
a vločky sněhu padají
u čtyřiceti mučedníků
u bílého beránka lva i zajíce
palumbes tua cura
vločky padají
u modré štiky co se nebojí
u sta hromů i fleků a sedmi svatých
andělů a námořníků
palumbes
tue
u panny cura u staré paní u bubeníčku
u tygra u jeden a čtvrt tygra u stromečku
na poště v kuchyni u Caisové
Mirjany
svorně píšeme ti Nobelovku a vločky padají
to by se ti líbilo:
Africké víno Šampáňo Pivo Mikulovské
červené zakusujeme
kozím sýrem a rohy
rohličky na kolečka
sypeme
pepřem růžových
palumbes tua cura
To by se ti tak líbilo a ne že
Přítliv je nejvyšší - pijte pouze vodu
nebo slabé bylinkové odvary
Běžte do prdele Do prdele běžte
s čajema Vykřikuješ At nohy bolí
zatímco Střelec tiše ovládá Stehna
Boky a Kost křížovou
palumbes tua cura
vločky padají
a pepř
růžový
palumbes tua cura růžový*

NACH A TMA

Vykopali hrob a pohřbili tvoje knihy. Tak dětsky groteskní gesto! - Tak úžasný Chrám se základy v pekle, s tělem v tom často tak neunesitelném světě a s cimbuřím a zvony na nebesích v Jiném, tak Duhový Lidský Chrám s perličkou na dně - nedá se jen tak - jednoduše - skopnout se schodů, vložit do hrobu! - Je možné snad - i ty nejkrásnější róby doby skončí na věcovištích slov, avšak tento Chrám nikoliv, neboť jest už za všemi zrcadly a má své otisky na dalekých hvězdách. Neboť srdce se zachvěla.

Zatím Ty už stékáš strání dolů k potůčku a zdivočelé kočky řvou a kálejí na Tvém hrobě, perou se o všechno, tak svět oplácí, co po Tobě zůstalo. Proto jim neřeknu, že já mám ten Hrníček od Tebe. Kouzelný hrníček a flétnu, co hledají. Chtěli by mi je vzít...

V Nymburce dali pejskům na pivovar tvou cedulku a v Praze máš Zeď, kterou jsi tak uměl prostupovat, Jiří Plachý M. zmydlil na karlovarském festivalu pro Tebe Neurvalého proutkem, máš Muzeum a Kabinet a Klub čtenářů a fanynek a www-stránku a nejen právníkům jsi zamotal hlavu.

Někdy lehávám ke tmě a tichu a do úst беру flétnu. Sedávám na trojnožce od Tebe a jím sýr sypaný tymiánem. V poslední době přidávám něco Růžového pepře. Je mi zima. Spím ve svetru s jeleny. Všude Tě hledám. Ve slavnostních chvílích oblékám koňakovou sukni od Tebe. Nikdy Ti nemohu vrátit dražební jistotu, kterou jsi za mne složil. V rozkvetlém máji. Blatouchy žluté jsou. Hory se zelenají. Kerské botovice prudce Voní. Paní Marie Lacigová dýchá na Tvůj obraz.

BŘEZEN - MĚSÍC BOHUMILA HRABALA

„Mám tu na policiče devět a třičtvrtě inčů Vašich knížek a to je moje, když mě přepadne ta nálada se s nima léčit nebo bavit a kochat a jsem Vám za to vděčněj... Ota Slavík“

„Vážený pane Hrabale, jednoho dne se z Vás asi dočista zblázním. Anebo to spíše bude srdeční či mozkový kolaps z poetické a ničivé krásy Vašeho slova, které mne zasahuje až fyzicky bolestně. Cítím Vás a miluji Vás už dvacet let, pro mne jste největším současným českým spisovatelem... PhDr. Stanislav Burachovič.“

Pododná vyznání můžeme číst v dochované korespondenci Bohumila Hrabala, jejíž zlomky byly v březnu vystaveny v prostorách Vlastivědného muzea v Nymburce.

Svůj obdiv ke svému příteli rovněž vyjádřil v půvabné knížce „Ani mráčku na obláčku s Bohumilem Hrabalem“ malíř a grafik Jiří Anderle: „Dvacet let jste obohacoval můj život, a tak jsem přihlížel i tomu, jak si, pane spisovateli Hrabale, na svém okolí prověřujete, co jste zrovna zamýšlel napsat a rozehrával jste situace z vašich knížek, abyste se přesvědčil, jestli to napsané bude působit na čtenáře, a já dneska, v tom ateliéru, kam jste za mnou už nechtěl nikdy přijít, nemohu, Bohoušku, uvěřit tomu, že už mezi námi nejste...“

A právě obrazy a grafiky Jiřího Anderleho, zčásti inspirované blízkým kontaktem s Bohumilem Hrabalem, jsou jakýmsi pozdravem autora, vynikajícího českého výtvarného umělce, k výročí narození

pana spisovatele, a proto s těmi dopisy, pohlednicemi a zdravicemi přátel - J. Stejskala, J. Pacáka, J. a Z. Škvoreckých, J. Skácela, J. Menzela, Lasicy a Satinského ad. - tvoří kompaktní celek výjimečné výstavy, jež dostala „otevřený“ název „... s Bohumilem Hrabalem“.

Ve výstavních prostorách muzea byla slavnostně otevřena ve středu 1. března a trvala až do 2. dubna.

„Březen byl vždycky měsícem knihy. My, tady v muzeu, jsme se rozhodli vyhlásit březen měsícem Bohumila Hrabala, takže v každém následujícím roce připravíme našemu velkému spisovateli nějakou výstavu,“ řekl v úvodu vernisáže Mgr. Jan Vinduška, ředitel Polabského muzea Poděbrady.

- řeh -

Jiří Anderle (1936) má za sebou kolem dvou set zahraničních výstav, ze soutěží a přehlídek si odnesl téměř čtyři desítky cen, m. j. i Grand Prix z bie-

nále grafiky v Lublani za rok 1981, jež je v tomto oboru považována za obdobu Nobelovy ceny. Jeho práce byla vybrána i pro výstavu grafik a kreseb, které nejvíce ovlivnily dvacáté století, v Metropolitním muzeu v New Yorku.

Detail z obrazu Jiřího Anderleho Bohoušek Hrabalů.

Foto Jan Řehounek

Jak jsme se klouzali za anglickým králem

V pátek 21. ledna se vydala skupina členů Klubu čtenářů Bohumila Hrabala autobusem do Prahy. Před časem tady soubor Národního divadla nastudoval hru *Obsluhoval jsem anglického krále*, pochopitelně podle Hrabalovy předlohy.

Z nymburského náměstí jsme vyjeli o sedmnácté hodině a cesta Polabím ubíhala příjemně. Všichni jsme se těšili na zajímavý kulturní zážitek. Tu a tam sice bylo na silnici trochu sněhu, což je přece koncem ledna úplně normální. Čím více jsme se však blížili k hlavnímu městu, přibývalo sněhu i zmraků, ale také automobilů, takže jsme jeli pomaleji a pomaleji... Před Horními Počernicemi jsme museli dokonce úplně zastavit. Před námi i vzadu se táhla nekonečná kolona automobilů a hlavně lesknoucí se bílá, zledovatělá, neposypaná silnice. V té chvíli jsme ještě měli asi hodinovou rezervu do začátku představení, ale minuty ubíhaly... Autobus občas popojel, míjel nešťastníky, co uvízli se svými vozy v příkopech. Bylo jasné, že na tomto povrchu by se dalo jet rychleji jenom na bruslích. Stále častěji a nervózněji jsme se dívali na hodinky a začínali se smířovat s tím, že ve Zlaté kapliče začnou obsluhovat anglického krále bez nás.

Konečně se podařilo kritický úsek cesty překonat a autobus se vřít do centra, kde nebylo po sněhu, natož pak ledu ani stopy, zkrátka ani vločka.

V Národním divadle se začíná přesně v 19 hodin, my přicházíme asi dvacet minut poté. Šťastnější majitelé vstupenek do lóží mohou vstoupit i během představení, těm ostatním byla nabídnuta možnost sledování dění na jevišti prostřednictvím televizní obrazovky. Teprve po přestávce jsme mohli usednout na svá místa.

Nepřísluší mi hodnotit klady a zápory této hry nebo režijní záměr Ivo Krobota, navíc byl celkový dojem narušen nešťastným pozdním příjezdem, přesto jsem si kladl ještě dlouho po tom otázku, zda uvedení Hrabalova příběhu na naší první scéně bylo zdařilé.

Cesta domů už potom probíhala bez problémů. Nezbyvá než poděkovat všem těm, co se na organizaci klubového zájezdu podíleli. A co říci úplně na závěr? Opět jsme si uvědomili, že větru a dešti poroučet nelze, natož potom sněhu a ledu.

Milan Čejka

KDO JE KDO v životě a díle B. Hrabala

VLADIMÍR BOUDNÍK

Počátkem roku 1950 se brigádník Bohumil Hrabal v ranním autobuse směřujícím do hutí Kladna seznámil s jiným člověkem stejného osudu, pracujícím též v Poldince - Vladimírem Boudníkem (17. 3. 1924 - 5. 12. 1968). Takto navázané přátelství (i když se prý oba již potkali při ranní hygieně u kašny U Rybiček na Staroměstském náměstí v Praze, ještě se však neznajíce) mělo pro Hrabala i Boudníka značný celoživotní význam.

Boudník měl zvláštní charisma i výjimečný životní příběh. Jako výtvarník se zcela vymykal „tradici“ českého umění. Jeho tendencí bylo změnit myšlení lidí, naučit je vnímat a prožívat skutečnou vlastní existenci a bezprostřední realitu okolí. Lautréamontova věta „umění budou dělat všichni“ a pozdější Warholovo „přijde doba, kdy každý bude slavný čtvrt hodiny“ nacházely u něho předchůdce a propagátora. Boudníkovy pouliční akce na počátku padesátých let, manifesty explosionismu, dekalky, monotypy, aktivní, strukturální i magnetická grafika - to vše z něj dělalo nejoriginálnějšího umělce i podivína své doby, který nevědomky předbíhal moderní umění v celosvětovém měřítku. Až teprve od poloviny šedesátých let se Boudníkoví v odborných kruzích pozvolna začínalo dostávat uznání i prostoru k výstavám doma i v zahraničí. Boudník se ale už cítí být za horizontem své doby. A navíc - drtivou většinu svých nejlepších a stěžejních prací již rozdal přátelům, po hospodách...

Boudník, vyučený nástrojař a poválečný absolvent Státní grafické školy, zpočátku měnil zaměstnání, v kanceláři i hutích, aby našel pro sebe to jediné přijatelné - místo soustružníka a později dílenského rysovače v nástrojárně ČKD Praha, v

továrně, kde denně nalézal při zpracování různých materiálů inspiraci pro svou grafickou tvorbu. V nuzných životních podmínkách, při náročné fyzické práci a pronásledování

sinci 1968 „mlaskl na koně smrti“, řekl na jeho pohřbu Bohumil Hrabal: „...proto, Vladimírku, ani ne tak sbohem, jako nashledanou“. Dnes jsou oba dva, Vladimír Boudník i Bohu-

všemožným nepochopením, včetně soužití s „matičkou“, prožil Vladimír Boudník svůj příběh, který v roce 1973 Bohumil Hrabal v knize „Něžný barbar“ ukostril směrem k legendě a následnému zájmu veřejnosti o Boudníka. Jejich vzájemné, ovšem poněkud rozhárané přátelství, časem ztlumené odlišným způsobem života, rozšířilo oboustranný okruh přátel i možností. V době, kdy Boudník bydlel u Hrabala v ulici Na Hrázi, v čase, kdy Vladimír psával své manifesty, drobné básně i deník, byl dokonce přesvědčen, že Hrabal od něho „jen opisuje“.

Tak, jako Hrabal žil naplno literaturou, i Boudník byl zcela zaujat výtvarným viděním, grafikou a jakékoliv oficiality mu byly cizí. Žil fabrikou, okruhem přátel, hospodami čtvrté kategorie, kde se „zčišťoval“ a zároveň nacházel nejen své posluchače a učedníky, ale i další podněty.

Když si Vladimír Boudník v pro-

mil Hrabal, opět součástí jedné legendy. Legendy něžných barbarů dvacátého století... Tomáš Mazal

Doporučená literatura: V. Boudník: Z literární pozůstalosti (PI, 1993), Korespondence I. (PI, 1994), Korespondence II. (PI, 1994).

Zpravodaj Klubu čtenářů Bohumila Hrabala Nymburský pábitel č. 5 - 8. duben 2000. Registrace OkÚ Nymburk - kult/2/98. Vydavatel: Městská knihovna v Nymburce, Palackého 1749, 288 02 Nymburk, tel. 0325/512723. Šéfredaktor Jan Řehounek, tel. 0603/238523, redakční rada: Veronika Štůlová, Jindřiška Tučková, Alena Vávrová. Vydavatelství servis zajišťuje redakce týdeníku Polabské listy v Nymburce, tiskne Tiskárna Blecha Nymburk.

Pro členy Klubu čtenářů Bohumila Hrabala zdarma, volně prodejné výtisky 10 Kč. Náklad 250 ks.